

MODERN PUBEREN

Pubers waren altijd al opstandig en tegendraads. En ook hun geëxperimenteer met seks is van alle tijden. Maar is puberen anno 2009 – met loverboys en cybercrime – niet gevaarlijk geworden? “Ik vind het niet zó raar dat meisjes overwegen een kwartet te hebben. Het is wat ze in de samenleving om zich heen zien”, zegt psycholoog Rita Kohnstamm.

De levensstijl van pubers is de laatste tien jaar behoorlijk veranderd, vindt psycholoog Rita Kohnstamm. Reden waarom ze het laatste deel van haar onlangs opnieuw verschenen driedelige boekenserie Kleine Ontwikkelingspsychologie, De puberjaren, het eerst heeft herzien. Onder meer internet en de moderne seksuele moraal zijn nieuwe thema's in het boek.

Als ik denk aan pubers anno 2009, dan denk ik aan breezerseks, loverboys en comazuipen. Zijn die associaties terecht?

“Onze samenleving is behoorlijk geseksualiseerd, daar kun je pubers niet op aanspreken. Voor hen is het wel moeilijk om in die oversekste samenleving vorm te geven aan ontluikende seksuele gevoelens.”

Is de samenleving echt oversekst?

“Ik las laatst in de krant een artikel over de missverkiezing van BNN (het programma Sterretje Gezocht, MP). Met daarbij een foto van de presentatoren, twee jongens van, wat zijn ze, 22? Te midden van een heel leger meisjes in bikini en daarboven de kop: De Vleeskeuring. Die jongens vonden het wel zo geestig en eerlijk om het programma op die manier te presenteren. Maar wat voor boodschap gaat daar vanuit? Je zal maar een jong, spichtig meisje van veertien zijn. Meisjes zijn al zo verschrikkelijk onzeker. Wat voor ideaalbeelden krijgen ze aangereikt?”

Welk effect heeft zo'n programma op pubermeiden?

“Het helpt meisjes niet zich zeker te voelen. Hun lichaam verandert in rap tempo, ze raken hun vertrouwde lichaamsgevoel kwijt. Meisjes zijn daar trots op: ze krijgen borsten. Maar ze zijn ook onzeker. En dan zien ze die twee snotjongens met allemaal halfblote meisjes om zich heen. Daar kunnen zij met hun puberlijf toch niet aan voldoen?”

In uw boek schrijft u dat pubers van zichzelf behoorlijk conservatief zijn, conservatiever dan hun ouders.

“Ze zijn in relaties heel streng over vreemdgaan, een norm is er wel degelijk. Maar voordat ze trouwen en kinderen krijgen, willen ze vrij zijn. En dat kán ook. Pubers zijn geslachtsrijp en voorbehoedsmiddelen hebben seks vanzelfsprekend gemaakt, al zal dat voor oudere generaties even wennen zijn. Het is alleen maar heerlijk dat je niet bang hoeft te zijn dat je zwanger wordt.”

De pubers van nu kennen geen generatiekloof.

“Dat heeft ook te maken met die seksuele vrijheid. Waarom waren ouders vroeger zo streng op hun dochters? Om te voorkomen dat ze zwanger raakten. Die bron van ouderlijke autoriteit is weggevallen.”

Waar hebben ouders nog wel iets over te zeggen?

“De dingen die met de toekomst te maken hebben, normen en waarden. Pubers spiegelen zich ook nog aan hun ouders als die heel duidelijk zijn over bijvoorbeeld roken of drinken.”

Beter thuis een biertje drinken dan ergens in een schuur indrinken?

“Ik vind van wel. Thuis kun je het drankgebruik van je kinderen met duidelijke afspraken in de hand houden. Wat ze in zo’n schuur naar binnen hijsen, weet je niet.”

Wat kunnen ouders doen om de seksuele moraal van hun pubers gunstig te beïnvloeden?

“Je kunt het minder beladen maken door laconiek te reageren. Er zijn nu eenmaal meer seksueel getinte verschijnselen. Daar kun je commentaar op geven, maar dat omgevingsbeeld kun je niet vermijden. Ik maak me om pubers niet zo’n zorgen. Ik denk dat jongeren die van huis uit niet die seksuele uitbundigheid kennen, er met relatieve afstand en nuchterheid naar kijken.”

U heeft in uw boek een brief opgenomen van twee meisjes van vijftien aan het tijdschrift Girlz, waarin ze advies vragen over het hebben van een kwartet: seks met z’n vieren. Schrok u daar niet van?

“Ik vind het niet gek dat meisjes op dat idee komen. Op tv en internet zien ze wel gekkere dingen. En weet je wat ik zo goed vond? Het antwoord van Girlz was vooral praktisch: vrij nooit met een gebruikt condoom. Zo’n kwartet is misschien niet het toonbeeld van hoe wij willen dat jongeren seks hebben, het is wel wat ze in de wereld om zich heen zien. Ze zien misschien niet specifiek kwartetten, maar wel dat mensen van de ene naar de andere partner gaan. Dan kun je net zo goed een kwartet hebben.”

En de berichten over loverboys dan? Wat denkt u daarvan?

“Loverboys zijn een nieuw verschijnsel, en het is erg genoeg dat kwetsbare meisjes er het slachtoffer van zijn. Maar loverboys vormen slechts een kleine groep van gewetenloze jongens. En gewetenloze jongens zijn er altijd al geweest. Alleen de manier waarop ze optreden, is anders.”

Webcamseks is ook zo’n vorm?

“Meisjes die wordt gevraagd om voor de webcam uit de kleren te gaan, cyberpesten: ik vind het terecht dat daar voor wordt gewaarschuwd. Maar er mag best meer aandacht zijn voor de positieve kant van internet. Profiel- en netwerksites kunnen ook een goede invloed op de ontwikkeling van pubers hebben. Online leggen jongeren contacten waar ze in het echte leven misschien te verlegen voor zijn. En de vaak positieve reacties die ze op hun profiel krijgen, stimuleren hun zelfvertrouwen.”

Het laatste decennium is meer bekend geworden over het puberbrein. Wat wisten we tien jaar geleden nog niet?

“In de puberteit is het brein een chaos door alle ontwikkelingen die het doormaakt. Eén van de fascinerendste gevolgen daarvan vind ik dat pubers zo’n moeite hebben met plannen, iets wat ze bij hun schoolwerk juist nodig hebben. Huiswerk plannen, vooruit werken: ze kunnen het niet zelf. Hun brein heeft de handen vol aan het hier en nu. Eerst nadenken en dan doen, pubers hebben echt volwassenen nodig om hen daar steeds weer bij te helpen.”

CONGRES: PUBER ANNO 2009

Vanwege het verschijnen van de herziene uitgave van Rita Kohnstamms ‘Kleine ontwikkelingspsychologie deel III: De puberjaren’ is op vrijdag 12 juni het congres ‘Pubertijd: de puber anno 2009’ in de Utrechtse stadsschouwburg. Speciaal voor

orthopedagogen, docenten en andere professionals die met pubers te maken hebben, zijn er lezingen en workshops over onder meer mediaopvoeding en het puberbrein. Meer informatie op www.cursussencongressen.nl.

© 2009 Mandy Pijl